

Stališče CIPRE, sprejeto na seji izvršnega odbora CIPRE, oktobra 2025

Zimske olimpijske igre: Alpe so več kot le igrišče

(c) CIPRA International

Veliki globalni športni dogodki fascinirajo in navdušujejo. Zimski šport v Alpah ima s svojo globoko zakoreninjeno tradicijo in strastnimi privrženci_kami poseben pomen. Vendar menimo, da olimpijske zimske igre v svoji sedanji obliki niso niti ekološko niti socialno sprejemljive. Kljub obljubam o reformah najnovejši dogodki v sklopu priprav na zimske olimpijske igre v Milanu in Cortini 2026 in v Franciji leta 2030 ter »privilegirana kandidatura« Švice za zimske igre 2038, kažejo, da olimpijski model še vedno ni trajnosten. Tudi referendumi (npr. v Innsbrucku, Sionu, Münchnu, Graubündnu) so v zadnjih desetletjih večkrat pokazali, da velik del prebivalstva ni več pripravljen plačati cene za zimske olimpijske igre.

Negativni ekološki in socialni vplivi zimskih olimpijskih iger so dokumentirani v gostiteljskih regijah po vsem svetu in vplivajo tako na naravo kot na lokalno prebivalstvo. V tem stališču se osredotočamo na Alpe, kjer so ti izzivi še posebej pereči in neposredno povezani z našo misijo za trajnostni razvoj. Alpe so občutljivo naravno in kulturno okolje, ki v svoji sedanjih obliki ni primerno za zimske olimpijske igre. Zaostrovanje podnebne in okoljske krize v zadnjih desetletjih še dodatno potrjuje, da ogrožene gorske regije niso več primerne za izvedbo velikih dogodkov, ki škodujejo okolju. Ti dogodki presegaajo zmogljivosti večinoma majhnih alpskih regij. Zahteve zimskih olimpijskih iger glede prometne infrastrukture, športnih objektov in namestitvev so namreč tako visoke, da jih v Alpah ni mogoče izpolniti na trajosten način. Negativni vplivi zimskih olimpijskih iger na ljudi in naravo prevladajo nad pozitivnimi in zato niso upravičeni.

Olimpijski program: prazne obljube

Niti olimpijski program 2020 niti olimpijski program 2020+5 ne predstavljata resničnega napredka: kljub ambicioznim besedam in obljubam ter hvalevrednim namenom nista prinesla konkretnih sprememb v načrtovanju in izvedbi zimskih olimpijskih iger. Čeprav nove smernice MOK dopuščajo razporeditev iger na več prizorišč in celo držav, jih gostiteljske države ne upoštevajo, kot kaže primer Milano-Cortina 2026. Izbor Francije za prizorišče zimskih iger 2030, vključno s prireditvami v sredozemskem mestu Nica, je v nasprotju z načelom prilagajanja podnebnim spremembam. Poleg tega gostiteljske države niso zavezane k izpolnjevanju minimalnih obveznosti glede trajnosti, s katerimi so se strinjale v svojih kandidaturah. Po našem mnenju bi morali obljube iz takih kandidatur obravnavati kot minimalni standard, ki ga je treba po možnosti preseči. Države, katerih bilanca trajnosti je pod temi standardi, pa bi bilo treba razkriti in kaznovati.

Vedno večji pritisk na naravo in krajino

Za smučišča, žičnice in kabinske žičnice, stadione, namestitvene kapacitete za udeležence_ke, cestne priključke, parkirišča in drugo infrastrukturo je potrebnega vedno več prostora. To ima resne posledice za naravne habitate in pokrajino. Za odločevalce_ke v MOK in številne politike_čarke v gostiteljskih mestih in državah se zdi, da podnebne spremembe, ki so eden največjih problemov v alpskem prostoru, ne igrajo nobene vloge. Spremenjene vremenske vzorce in nezadostno snežno odejo bodisi ignorirajo bodisi obravnavajo kot izključno tehnični izziv. Da bi zagotovili potrebno snežno odejo, je treba s pomočjo vedno bolj zahtevne tehnične infrastrukture (vključno s snežnimi topovi, zbiralnimi bazeni z obsežnimi odvodnimi in cevni sistemi, hladilnimi stolpi in »snežnim kmetovanjem«) proizvajati umetni

sneg (ali »tehnični sneg«, kot ga imenujejo). Takšne naprave pa imajo vse večji negativen vpliv na pokrajino, energetska in vodna bilanca.

Gospodarska katastrofa za periferna območja

Poštena analiza stroškov in koristi za davkoplačevalce_ke lahko privede le do negativnega rezultata. Nobene utemeljene študije ni, ki bi dokazovala, da so olimpijske igre v alpski regiji pozitivno in dolgoročno prispevale k gospodarskemu razvoju za splošno dobro. Nasprotno. Izkušnje kažejo, da imajo olimpijske igre, če sploh, le kratkoročne gospodarske učinke. Najpogostejši učinki za gostiteljske mesta in regije so zadolževanje ter pritisk na življenjske stroške in stanovanjski trg. Zaradi osredotočenosti na snežne zimske športe v olimpijskem kontekstu ostajajo obrobne gorske regije večinoma zadolžene in z neizkoriščenimi športnimi ruševinami: tipični primeri so ostanki športnih objektov za »Torino 2006«, na primer v italijanskih dolinah Susa in Chisone. Zimske igre 2026 v Italiji so ponovno razkrile sistemske napake olimpijskega modela: kljub zavezi k trajnosti in obljubi, da ne bodo obremenjevali javnih financ, bo v infrastrukturne projekte vloženi več kot 5,7 milijarde evrov, medtem ko je bilo prvotno predvidenih le 1,5 milijarde evrov¹. Mnogi od teh projektov so bili izvedeni brez presoje vplivov na okolje in brez ocene dolgoročnih koristi. Gradnja nove bob proge v Cortini – v nasprotju s priporočili MOK – je še en primer nespoštovanja ekološke in finančne odgovornosti.

Potrebne so obsežne reforme MOK

MOK še naprej deluje nepregledno in neodgovorno. Njegove pogodbe z gostiteljskimi mesti spodkopavajo demokratične procese, medtem ko njegov program trajnosti ostaja v veliki meri simboličen. Neupoštevanje referendumov, okoljskih vprašanj ali finančne razumnosti – kot je bilo mogoče opaziti na zadnjih igrah – potrjuje, da MOK ni pripravljen izvesti smiselnih reform. Poleg tega teme, kot so trajnost in okolje, ki so za občine in regije v Alpah zelo pomembne, na agendi MOK niso umeščene dovolj visoko. CIPRA poziva k temeljiti reformi MOK in okvirnih pogojev za načrtovanje in izvedbo zimskih olimpijskih iger. Zimske olimpijske igre bi morale biti simbol miru in svobode ter bi morale biti načrtovane in izvedene na pregleden, vključujoč ter socialno in ekološko sprejemljiv način.

Milano-Cortina 2026 in Francija 2030: Poziv k sprejemanju odgovornosti

Natančno bomo spremljali načrtovanje in izvedbo zimskih olimpijskih iger v Italiji leta 2026 in v Franciji leta 2030. Ti veliki dogodki bodo odločilni preizkus verodostojnosti zavez MOK k

¹ www.mountainwilderness.org/2025/01/26/milano-cortina-2026-winter-olympics-candidature-file-vs-reality/ (en,it)

trajnosti in pripravljenosti gostiteljskih držav, da dolgoročno regionalno blaginjo postavijo pred kratkoročni prestiž. Pozivamo vse odgovorne organe – od regionalnih uprav, nacionalnih olimpijskih komitejev do samega MOK – naj poskrbijo, da se pri teh igrah ne bodo ponovile napake iz preteklosti. Sem spadajo:

- nobenih novih gradenj in spoštovanje meja za zaščito okolja
- zagotavljanje popolne preglednosti pri načrtovanju in proračunskem načrtovanju
- aktivno vključevanje civilne družbe in prizadetih občin v procese odločanja
- prednostno prilagajanje podnebnim spremembam in trajnostni mobilnosti
- ohranjanje pozitivne, dolgoročne dediščine tako za gostiteljske regije in njihove prebivalce_ke kot tudi za naravo, vključno z ukrepi za zaščito podnebja

Alpe si ne morejo privoščiti še enega desetletja neizpoljenih obljub. Alpe so več kot le olimpijsko igrišče!